

2022

1st Semester Examination

SANSKRIT

Paper : SANS - 101

Full Marks : 40

Time : 2 Hours

*The figures in the margin indicate full marks.
Candidates are required to give their answers
in their own words as far as practicable.*

सर्वे प्रश्नाः संस्कृतेनैव समाधेयाः ।

1. यथानिर्देशमुत्तरं दीयताम् :

(क) पुरुषसूक्तस्य दार्शनिकवैशिष्ट्यम् उपस्थाप्यताम् । 10

अथवा

अथर्ववेदे भूमिसूक्तस्य काव्यसौन्दर्यं यथायथं प्रतिपाद्यताम् ।

(ख) शुनः शेषोपाख्यानं कस्मिन् ब्राह्मणभागेऽन्तर्गतम् ? शुनः शेषोपाख्यानं संक्षेपेण विलिख्य उपाख्यानस्य किं वैशिष्ट्यं तत् प्रतिपाद्यताम् ।

10

अथवा

शुनः शेषोपाख्याने रोहिताजीगर्तयोः संवादः समुपलभ्यते सः सरसतया समुपवर्णयताम् ।

P.T.O.

2. (क) अधोलिखितेषु मन्त्रेषु ऋषिच्छन्दोदेवतानिर्देशपूर्वकं मन्त्रद्वयस्य व्याख्या कार्या : 5×2=10

(i) अग्ने॑ यं य॒ज्ञम॑ध्व॒रं वि॒श्वतः॑ परि॒भूर॑सि ।

स इ॒द्वेषु॑ गच्छति ।

(ii) न मृत्युरा॑सीदमृतं न तर्हि॑ न रात्र्या॑ अहं॑ आसीत्प्र॒केतः॑ ।

आनीद॑वातं स्व॒धया॑ तदेकं॑ तस्माद्भ्रान्यन्नपरः॑ किं
चनास॑ ॥

(iii) येनेदं॑ भूतं भुवनं॑ भविष्यत्परिगृहीतममृतेन॑ सर्वम् ।

येन॑ य॒ज्ञस्ता॒यते स॒प्तहो॑ता तन्मे॑ मनः॑ शिवसंकल्पमस्तु ॥

(iv) कालो॑ अश्वो॑ वहति स॒प्तर॑श्मिः सहस्रा॒क्षो अ॒जरो

भूरि॑रेताः ॥

तमा रो॑हन्ति क॒वयो॑ विप॒श्चित॒स्तस्य॑ च॒क्रा भुव॑नानि

विश्वा॑ ॥

(ख) भाष्यवचनस्य आशयः स्फुटीक्रियताम् : 5×1=5

आधाने तृतीयेष्टौ प्रथमाज्यभागस्यानुवाक्या सूक्तगता तृतीया ।

(ग) सूत्रोल्लेखपूर्वकं स्वराः साध्यन्ताम् : 2½×2=5

(i) अग्निम् अथवा वक्षति ।

(ii) दिवेदिवे अथवा रत्नधातमम् ।